

Motion till riksdagen 2023/24:1014

av **Aylin Nouri (S)**

Kinas behandling av uigurer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att beteckna Kinas behandling av den uiguriska befolkningen som ett folkmord och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för FN-samarbetet bör verka för framtagandet av en FN-resolution som utreder Kinas brott mot mänskligheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, som medlemsland i EU och inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, bör verka för kraftfull handling i syfte att stoppa Kinas pågående människorättskränkningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kinas systematiska berövande av den uiguriska befolkningens rättigheter (och andra muslimska minoriteters rättigheter i Xinjiangprovinsen) utgör en av de mest allvarliga människorättskränkningarna i världen idag.

Situationen för uigurerna har försämrats avsevärt de senaste åren. Som ett resultat av godtyckliga frihetsberövanden, befinner sig idag uppskattningsvis 1,8–3 miljoner uigurer i omskolningsläger. Frihetsberövandena bygger enbart på individers etniska och religiösa identitet. Skäl för placering i läger kan exempelvis vara att en individ använder sig av frasen ”salam aleikum”, att en man har för långt skägg eller till och med att inspektioner fastställer att en familj har för mycket mat i kylskåpet.

Överlevare av omskolningslägren vittnar om hur de som placeras i läger börjar med att få håret avrakat och blir tilldelade ett nummer som namn, för att sedan dagligen utsättas för tortyr, indoktrinering, tvångsmedicinering, sexuella övergrepp och våldtäkt, undernäring samt psykisk och fysisk tortyr. Den kinesiska regimen förnekar existensen av dessa läger, trots det faktum att det är väldokumenterat genom satellitbilder och otaliga vittnesmål.

Även utanför omskolningslägren övervakas och förföljs uigurer dagligen, till stor del med hjälp av högteknologisk massövervakning inklusive insamling av omfattande biometriska data.

Kvinnorna i regionen tvångssteriliseras och vid de många fall en kvinnas make är placerad i omskolningsläger, flyttar en kinesisk statsman in i kvinnans hem som hon förväntas ge omsorg till och ha sexuellt umgänge med. Med andra ord sker systematiska statsledda våldtäkter mot uiguriska kvinnor.

I dagsläget har 11 parlament (USA, Storbritannien, Frankrike, Kanada, Belgien, Nederländerna, Tjeckien, Irland, Litauen, Taiwan och Europaparlamentet) och 1 regering (USA), valt att beteckna Kinas behandling av den uiguriska befolkningen som ett folkmord. Detta i enlighet med FN:s definition av folkmord, så som ”avsiktliga och systematiska handlingar i syfte att helt eller delvis förinta en grupp utvald eller definierad genom nationalitet, etnicitet, ras eller religiös tillhörighet, tillsammans med handlingar som utgör allvarliga kränkningar av humanitär rätt”.

Sveriges röst i det internationella samfundet är betydelsefull. Sverige har stått upp för internationell rätt och för krav på respekt och efterlevnad av de mänskliga rättigheterna även när det har kostat – och bör så fortsättningsvis göra. Ett viktigt steg i det arbetet är att beteckna behandlingen av den uiguriska befolkningen i Kina som ett pågående folkmord och ett brott mot mänskligheten.

Därtill bör Sverige använda sin tongivande röst inom multilaterala sammanhang för att bidra till ett stopp mot Kinas brott. Sådana exempel skulle kunna vara att stötta framtagandet av en resolution från FN:s generalförsamling som dels tillsätter en kommission som utreder det pågående folkmordet, dels utser en särskild FN-rapportör i syfte att undersöka och rapportera om situationen för de mänskliga rättigheterna i landet. Sverige kan i detta arbete även använda sig av FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering (ICERD).

Sverige kan också som medlemsland i EU uppmana till handling inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, samt framföra krav på införda sanktioner. EU och Kina ingick år 2003 ett strategiskt partnerskap, vilket också möjliggör en plattform för EU att kräva ett stopp på Kinas brott mot mänskligheten.

Aylin Nouri (S)